

Besvarelse af 10-dages forespørgsel fra Lone Hindø, Aase Pedersen og Anette Poulsen (A) vedr. inkontinens og forebyggelse af urinvejsinfektion på Aarhus Kommunes plejehjem

21. januar 2025
Side 1 af 4

Sundhed og Omsorg har den 8. januar 2025 modtaget en 10-dages forespørgsel fra Lone Hindø, Aase Pedersen og Anette Poulsen (A) vedrørende arbejdet med borgere med inkontinens og forebyggelsen af urinvejsinfektioner på Aarhus Kommunes plejehjem.

Sundhed og Omsorg
Aarhus Kommune

Spørgsmål 1: Har man inkontinenssygeplejersker på kommunens plejehjem?

I 2018 blev alle fagligheder omkring kontinens samlet i Kontinensklinikken. Kontinensklinikken dækker hele Sundhed og Omsorg og derved også plejehjemmene under Ældre og Omsorg. Derved fik specialet mere tyngde og bedre muligheder for optimering af visitationen til området. Med samlingen ophørte funktionerne kontinenssygeplejersker og kontinensnøglepersoner. Der er dog fortsat medarbejdere på plejehjemmene som har specialkompetencer inden for kontinens fra før etablering af Kontinensklinikken.

Politik, Udvikling og Kommunikation
Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Spørgsmål 2: Hvordan sikres, at medarbejderne har tilstrækkelig viden på området?

Kontinensklinikken tilbyder kurser i urin- og afføringskontinens, målrettet medarbejderne i Sundhed og Omsorg – herunder også medarbejdere på plejehjem. I 2025 er der udbudt fire kurser af Kontinensklinikken.

Derudover er der som en del af plejehjemslægeordningen tilknyttet læge til alle plejehjem, som skal stå til rådighed for sundhedsfaglig rådgivning og undervisning ca. tre timer pr. måned. Rådgivningen og undervisningen vil blandt andet kunne omhandle urinvejsinfektioner, men indholdet aftales lokalt.

Spørgsmål 3: Hvordan sikres grundlæggende viden om hygiejne, når en beboer har kateter?

Hygiejne er en del af introprogrammet til alle sundhedsfaglige medarbejdere i Sundhed og Omsorg. Blandt andet skal alle medarbejdere gennemføre et e-læringsmodul i håndhygiejne.

Ifølge den sundhedsfaglige instruks "Borgersikker sygepleje" gælder desuden følgende:

- Som en del af introprogrammet skal medarbejderen definere, hvilke indsatser de har brug for oplæring i.
- Som en del af introprogrammet skal sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere introduceres til VAR,

som er en database med kliniske procedurer. Her findes blandt andet beskrevne procedurer for nedre hygiejne, kateterpleje og kateteranlæggelser og kateter skylning.

21. januar 2025
Side 2 af 4

Kontinensklinikken er i introduktionsprogrammet beskrevet som en af de fagfaglige "livliner", som man kan søge sparring hos som medarbejder i Sundhed og Omsorg.

Rutinemæssig kateterpleje er en skal-kompetence for både faglærte og ufaglærte. Lederen skal sikre at medarbejderne har skal-kompetencerne eller sikre, at de får dem. Medarbejderen har pligt til at sige opgaven fra, hvis de endnu ikke har kompetencerne.

Anlæggelse af engangskateter samt skift af permanente katetre er skal-kompetencer for autoriserede personale, hvilket betyder sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter. Lederen skal sikre, at de har eller får kompetencerne i intro-forløbet. Sygeplejerske og social- og sundhedsassistent har pligt til at sige opgaven fra, hvis de endnu ikke har kompetencerne.

Spørgsmål 4: Bliver der arbejdet systematisk med forebyggelse af urinvejsinfektioner, og hvis ja, hvordan?

Årsager til at en plejehjemsbeboer får en urinvejsinfektion kan være mange. Det kan være pga. sygdomme, blærefunktioner, toiletvaner, kateterbrug, at demens gør det svært at få lov at hjælpe beboeren med personlig hygiejne og/eller bleskift, eller at deres egen hygiejne bliver mangelfuld m.m. Derudover er alder, køn og det at være sengeliggende også kendte faktorer.

Forebyggelse af urinvejsinfektioner afhænger af at identificere den underliggende årsag, hvilket gør indsatsen mangfoldig. Tiltagene spænder fra udredning af sygdomme, herunder inkontinens, til vurdering af behovet for praktisk hjælp og pleje i forbindelse med bleskift, personlig hygiejne og toiletbesøg. I de tilfælde hvor der er tale om demente borgere, kræver det en særlig empatisk og korrekt tilgang for at sikre, at hjælpen accepteres. Samtidig er der fokus på at sikre tilstrækkeligt væskeindtag og på, at kliniske procedurer følges nøje i forbindelse med kateterpleje og nedre hygiejne. Derudover anvendes arbejdsgange for tidlig opsporing og triage, som er implementeret på alle plejehjem. Disse arbejdsgange gør det blandt andet muligt at identificere mistanke om urinvejsinfektioner og sikrer en målrettet udredning af årsagerne hos den enkelte beboer.

Nogle plejehjem har eller har haft konkrete forbedringstiltag for at nedbringe antallet af urinvejsinfektioner, som blandt andet er igangsat pga. opmærksomhedspunkter fra tilsyn eller et højt eller stigende antal infektioner, som man vurderer, kan forebygges. Det er desuden muligt at rapportere

urinvejsinfektioner som utilsigtede hændelser og plejehjemmene kan derved arbejde med læring af hændelserne til at planlægge forebyggelse af urinvejsinfektioner.

21. januar 2025
Side 3 af 4

Forbedringstiltagene sker på baggrund af årsagsvurderinger og ved systematisk brug af forbedringsmetoder. De konkrete tiltag kan f.eks. være at se på medarbejdernes kompetencer og hygiejne, arbejdsgangene for de faglige vurderinger af beboere i særlig risiko for at få urinvejsinfektioner, personcentreret omsorg, væskeindtag, brug af hjælpemidler som Carandostolen til personlig hygiejne m.m.

Spørgsmål 5: Bliver der gjort brug af teknologiske/intelligente hjælpemidler som f.eks. bleer med sensorer?

På nuværende tidspunkt er der, Sundhed og Omsorg bekendt, ingen kommuner som benytter sensorbleer i kontinensplejen til mere end et fåtal borgere på plejehjem.

Sociale Forhold og Beskæftigelse har indgået en femårig aftale med en udbyder af sensorbleer, Wear&Care, og benytter dem pr. januar 2025 til at levere inkontinenspleje til 18 borgere.

Den juridiske vurdering i Sundhed og Omsorg lød i juni 2023, at der ikke er lovhjemmel til at anvende sensorbleer til borgere, der ikke er i stand til at give habilt samtykke. Det vurderes at gælde for en stor del af målgruppen af inkontinente borgere på plejehjem. Den juridiske vurdering blev bakket op af to eksterne advokatfirmaer i november 2023.

Mellem 2016 og 2022 har Sundhed og Omsorg af flere omgange undersøgt brugen af sensorbleer på plejehjem, hvor resultat af testene både har afdækket teknologiens potentiale og tilsvarende mangler. Senest har Sundhed og Omsorg i 2023 indgået i et tværkommunalt skaleringsprojekt "Sammen om løsninger til Inkontinens" i samarbejde med Aalborg, Gladsaxe, Hillerød og Hjørring Kommuner samt Center for Offentlig Privat Innovation (CO-PI) og Danish Life Science Cluster (DLSC). Projektformålet var at afdække det tværkommunale behov fra et borgernært perspektiv, og på baggrund af dette at gå til markedet, hvilket adskiller sig fra tidligere afprøvninger, hvor teknologien er udvalgt først.

Skaleringsprojektet har konkluderet, at de hjælpemidler der er tilgængelige på markedet – sensorbleer eller øvrige – på nuværende tidspunkt ikke er i stand til at imødekomme plejehjemmenes behov uden tilpasning eller innovation. Projektejerskab blev i sommeren 2024 overdraget fra CO-PI til Sundhed og Omsorg, som i efteråret 2024 har forberedt en supplerende kvantitativ afdekning af omkostningerne forbundet med den nuværende arbejdspraksis.

Projektet bygger på antagelsen af at mere præcis og intelligent continenspleje, med brug af en eller flere teknologier i samspil med hinanden, kan fremme borgers værdighed, sundhed og søvn. Samtidigt har det potentiale for at reducere tid og omkostninger forbundet med bl.a. lækager og linnedvask. Malling plejehjem og afdelingen Birkelunden på Skovvang plejehjem ønsker at bidrage ind i projektet, med høj grad af motivation til at investere tid og ressourcer i at beskrive udfordringerne og de lokale omkostninger.

21. januar 2025
Side 4 af 4

Den 1. januar 2025 trådte en ny bekendtgørelse om tryghedsskabende velfærdsteknologi i kraft. Bekendtgørelsen åbner for anvendelsen af visse sensorteknologier for borgere, der ikke er i stand til at give samtykke pga. f.eks. demens. Det er uklart om sensorbleer er omfattet. Der arbejdes pt. på en juridisk afdækning i Sundhed og Omsorg, med det klare formål at implementere brugen af sensorbleer ifm. den nye lovgivning som netop giver bedre muligheder for at bruge sensorbaseret velfærdsteknologi.

Christian Budde
Rådmand

/ Christian Boel
Direktør